

KYSYNTÄ JA TARJONTA SEKÄ KILPAILU

KYSYNTÄ JA TARJONTA SEKÄ KILPAILU

- tuotteiden hinnan perustana yleensä kysynnän ja tarjonnan tasapainotila
 - kuluttajat määräävät kysynnän mitä halvemmat hinnat, sen suurempi kysyntä (muukin vaikuttaa)
 - tuottajat määräävät tarjonnan
 - mitä korkeammat hinnat, sen suurempi tarjonta
- ⇒ tasapainohinta (markkinahinta): kuluttajien ja tuottajien toiveiden kompromissi kansantalouden kokonaistasapaino rakentuu tasapainosta:
- hyödykkeiden hinnoissa
 - raaka-aineiden hinnoissa
 - työn (palkkojen) hinnoissa
 - rahan (korot) ja ulkomaanvaluuttojen hinnoissa

- rahan (korot) ja ulkomaanvaluuttojen hinnoissa
- yritysten välinen kilpailu hyödyttää kuluttajaa ja yhteiskuntaa
 - tuotteiden hinnat niin halvat kuin mahdollista
 - laatu paras mahdollinen
 - ⇒ edellytyksenä täydellinen kilpailu (käytännössä mahdotonta)
 - yritysten tehokkuudessa "ilmaa", tuotantomenetelmät ei aina kunnossa, uusien yritysten tulo markkinoille ei aina helppoa
- epätäydellinen kilpailu tavallista:
 - oligopolinen kilpailu: muutama suuryritys sanelee hinnat
 - yritykset seuraavat toistensa hintoja (automaattista, ei sovittua)
 - joskus hintasotia (esim. bensiini)
 - voivat sopia yhtenäisestä hinnoittelusta = kartelli
 - kilpailua rajoittavina kartellit kielletty Suomessakin
- monopolistinen kilpailu: merkkituotteet
 - merkkituotteen luominen yritykselle edullista (jos onnistuu)
 - valmistajalla yksinoikeus omaan merkkituotteeseensa
 - mahdollisuus hinnoitella tuote kalliimmaksi kuin ns. bulkkituote

- valmistajalla yksinoikeus omaan merkkituotteeseensa
→ mahdollisuus hinnoitella tuote kalliimmaksi kuin ns. bulkkituote
- monopoli: jokin yritys hallitsee yksin markkinoita
 - hinnat varsin korkeat
 - kaataa uudet kilpailijat hintasodalla (polkumyynti, dumppaus)
 - tehokkuus ja tuotekehitys heikkoa
 - hyväksytyjä monopoleja:
 - yleishyödyllisiä: Alko, RAY
 - luonnollisia: sähköverkkoyhtiöt, satamat,
 - patenttiin perustuvia: monet lääkevalmistajat
 - ennen EU-aikaa monopoleja, joiden perusteet kansallisessa huoltovarmuudessa: Kemira, Neste [Fortum] ...)